

Proč nás máte rádi?

Po druhém čísle se jen zaprášilo, po Sobotekých ulicích běhají nezletili dealeři, v ruce Splav! a v očích touhu po zbohatnutí. Kdoví, možná že jsou mezi nimi budoucí Fordové a Rothildové a snad i budoucí sponzoři budoucích Šramkových Sobotek. Když někdo z nás prodává časopis, odměnou jsou mu krom třpytivých zlatáčků i úsměvy a výkřiky díků a obdivu, mnohdy nechybí ani květiny.

Co z toho plyne? No přeci, že jsme sice skromní, ale nejlepší!

Počet překlepů se snížuje, náklad stoupá, a protože nás máte tak rádi a my vás máme taky tak rádi, připravili jsme si pro vás několik novinek: takže především, při zachování ceny jsme tentokrát přidali jednu stránku. Dále pak vyhlašujeme soutěž - sice bez cen, ale s oceněním a v dnešním čísle se objeví i speciální komiks s husovským tématem.

A teď se držte: náš mediální partner průběžně zveřejňuje informace, které mu poskytujeme. Kdože je tím partnerem? No přeci „internetový magazín závislých novinářů Magazín Průvodce“ (<http://magazin.pruvodce.cz>). Všechno se to nějak rychle rozjelo a doufajme, že v tomhle tempu vydržíme až do konce. No a úplně na závěr výzva, kterou myslíme smrtelně vážně - pokud se chcete nějak podílet na dalších číslech tohohle časopisu nějakým textem, opileckou přihodou či jiným, neméně zajímavým, tématem (kupříkladu anonymním dopisem), neváhejte a ozvěte se nám. Jinak vám přejeme pěkný den a příjemné počtení ve Splavu!

vaše redakce

Krásné je to v Sobotce...

...i když bije hrom. Těžko říct, jestli to tak cítila i ona slečna, která byla během včerejší bouřky obřadně vhozena do kašny na náměstí. Její zoufalý řev (doprovázený blesky, křížujícími oblouhy a mocným hromem) připomínal nejen Viktorku u Splavu, ale občas se i zdálo, že je nejen mokrá, ale dokonce ji i na nože berou.

Omlouváme se všem čestinářským jayzkofilům, kteří měli tu smůlu, že se jim dostalo do ruky druhé číslo našeho časopisu.

Zejména se chceme omluvit panu doktoru přírodních věd Karlu Samšiňákovi, jenž naši zásluhou konvertoval k filosofům a stal se z něj PhDr.

Zároveň bychom ho touto cestou chtěli požádat, aby odvolal své vražedné roztočí komando, které sužuje redakci od časných ranních hodin.

Středa 7. července

9.00 hod. sál spořitelny - přednáška: Mgr. Milan Dvořák, PhDr. Jana Martinová, PhDr. Jiří Honzík, PhDr. Dušan Kubálek, Libor Dvořák, o překladech Eugena Oněgina

11.00 hod. sál spořitelny - prezentace nakladatelství Romeo Jiří Josek

19.30 hod. sál spořitelny - večer věnovaný 200. výročí narození A. S. Puškina, Eugen Oněgin - čtení z nového překladu Mgr. Milana Dvořáka. Účinkují: Věra Hučínová, Hana Krtičková, David Novotný, Aleš Vrzák, Hana Kofránková, Milan Dvořák

Jídelní lístek na středu 7. července

snídaně: rohlíky, máslo, paštika, čaj

oběd: polévka hovězí

večeře: vepřový řízek, brambor, čaj

večeře: vepřové rizoto

Instantní nudle z bazaru

Kromě kostela, Šolcova statku a Parmiggianiho skulptury skrývá městečko Sobotka na Malém náměstí, č.p. 425 vč vskutku nevidanou - Velký bazar Olpa.

Tento nenápadný pískově žlutý dům s kanadskou střechou obsahuje ve svých útrobách předměty vskutku neuvěřitelné. Ostatně posuďte sami - kde již dnes seženete blinkry na škodovku za tak směšnou cenu? Nebo třeba krásný a stylový chromovaný elektrický samovar za směšných 550,- Kč? Každá maminka jistě ocení široký výběr obnošených bot, kabelek a deštníků, zato tatínkovo srdce zaplesá při pohledu na zárovň brusku Bosch. Hudebníci jistě ocení možnost zakoupení elektrických varhan Casio a zatímco malý chlapec se nebude moci odlepit od dokonalého, rádiem ovládaného modelu formule, jeho dědeček bude žasnout nad překrásným lakovaným samorostem. Rybářský prut v perfektním technickém stavu již netrpělivě očekává svého nového majitele a každému jistě přijde vhod pár (slovy 2) typizovaných záchodových lamp z pravého křišťálu!

Sedm medvědích koží, rozvěšených po stěnách bazaru, zaujmě především ty movitější a sady stříbrných servisů, umístěné v kůlně, jsou určeny také převážně jím, pro nás chudší je zde k mání kompletní sada pěnových hasicích přístrojů.

Z dalšího sortimentu uvede me alespoň: běžový odpařovač, lovecká puška s upilovanou hlavní, 3 brokátové polštáře, nevybuchlá letecká puma opatřená německými nápisami (vskutku muzejní kousek!), příručka pro uživatele Koránu z padesátých let, upilovaná hlaveň lovecké pušky, busta Jaroslava Hendrycha, špendlík s ozdobnou hlavičkou a ve sklepení budovy čeká na svého kupce rezivělá parní lokomotiva.

Jedinou nevýhodou je, že tento bazar disponuje poněkud zvláštní otevřací dobou, jež je vypsána na dveřích ve formě matematického rébusu. Takže pokud budete chtít navštívit tuto místní lokalitu, nezapomeňte si s sebou vzít kalendář.

A mimochodem - viděli jste už někdy prodávat v bazaru krabici instantních houbových nudlí?

Maturita aneb Muka češtinářova

Naše volání byla vyslyšena a do redakce nám přišel první externí příspěvek. Jeho autorem je pan Z. z Prahy a námětem mu byl vlastní zážitek z letošních maturitních zkoušek, u kterých byl předsedcem.

zkoušející: Jaké autory doby husitské znáte?

zkoušený: Jan Hus, byl kazatel a kázal v Betlémské kapli, že by lidi neměli krást, protože je to hřích a tak podobně.

zkoušející: Dál...

zkoušený: A taky bojoval proti odpustkům.

zkoušející: A co jsou to ty odpustky? Víte?

zkoušený: Odpustky? To nevím.

zkoušející: Co napsal Jan Hus?

zkoušený: Jan Hus napsal Pokřiky.

(češtinářka se ocitla v šoku, v duchu probírala své znalosti, zda něco nepřehlédlá)

zkoušející: ...a co jsou to ty Pokřiky?

zkoušený: No, ty Hus skládal pro husity, aby jima zahnali křízáky na ústup, protože ti, když slyšeli pokřiky husitů, tak utekli.

(češtinářka zbělela, situaci zachraňoval předsedci)

předsedci: A kdy Jan Hus ty Pokřiky napsal?

zkoušený: Hus je napsal v Kostnici, během svého perzekování a věznění a ven je pronášeli jeho přátelé, kteří ho tam chodili navštěvovat, ve formě motáků.

(předseda komise se dusil smíchy, češtinářka měla barvu křídového mramoru, předsedci se chechtal - po chvíli češtinářka ve snaze zachránit situaci přisunula před zkoušeného natištěný text písni "Ktož sú boží bojovníci")

zkoušející: Mohl byste rozebrat tento text?

(zkoušenému se rozzařily oči)

zkoušený: To je Pokřik!

(komise se totálně rozložila)

Posléze se ještě zkoušející dozvěděla, že Jan Hus bohatým bral a chudým dával, a že ho spálili.

Řešení testu ze včerejšího čísla

Na tomto místě jsme včera přinesli test ze znalostí života sv.

Cyrila a Metoděje. V redakci se neobjevil ani jeden tipovací listek, což svědčí buď o nedostatečných znalostech nebo lenosti, případně o obojím. Každopádně, zde jsou správné odpovědi:

1. Klášter sv. Basila, do něhož vstoupil Metoděj, leží na hoře Olymp.
2. Konstantinovi se v mládí přezdívalo Filosof.
3. Papež Klement byl utopen s kotvou na krku.
4. Konstantinova abeceda byla sestavena na základě abecedy řecké.
5. Metoděj dosáhl církevní hodnosti arcibiskupa.
6. Cyrilovy atributy jsou mníšský hábit s knihou.

Cenu neobdrží nikdo a bude zdefraudována redakcí Splavu!.

Úterý 6. července

Na programu jsou celodenní výlety účastníků festivalu.

19.30 hod. sál spořitelny - Mydlibába a ty druhé, účinkuje Luba Skořepová

22.00 hod. sál sokolovny - Mistr Petr Pleticha, starofrancouzská fraška, Spolek ochotníků - Závěsné divadlo Jičín

Jídelní lístek na úterý

snídaně: vánocka, čaj

oběd: balíček

večeře: španělský ptáček, rýže, čaj

Libreto podle Sticha

Vstávat na přednášku, která začíná v devět hodin, je pro nočního tvora nesnesitelné, ale občas to stojí za to. Tak jako pondělní přednáška prof. Sticha na téma libret českých oper. Nemá asi příliš smysl tu reprodukovat celou Stichovu přednášku, rád bych se však zastavil u jedné metodologické zvláštnosti přednášejícího. Kdo byl přítomen této přednášce zažil to, co bývá označováno za foucaultovskou archeologii vědění.

Alexandr Stich totiž obešel povinnou hierarchizaci opery, která velí přikládat největší váhu samotnému provedení, případně hudbě jako takové, a zrovnapravil libreta s hudbou. Právě toto zrovnapravění libreta s ostatními složkami díla umožnilo přiblížit cenu samotného textu, který pro mnoho posluchačů klasické opery poněkud zaniká. Věřte, že bylo co zrovnapravovat, neboť libreta k české opeře nepsala žádná česká literární „béčka“, ale takoví autoři jako Tyl, Sabina, Krásnohorská či Kvapil.

Na Stichově přednášce bylo nejpozoruhodnější upozornění na fakt, že mnohá libreta české opery mají kořeny v celé situaci české kultury druhé poloviny minulého století: libreto *Dimitrije* se stalo dokonce předmětem politických sporů mezi mladočechy a staročechy, *Prodaná nevěsta* se v Brodově interpretaci mění na jakési vytěsněné přiznání Karla Sabiny ke spolupráci s rakouskou tajnou policií apod.

Avšak skutečnou perlou bylo Stichovo postupné rozbití Kvapilova libreta *Rusalky* až do chvíle, kdy všechni posluchači byli již přesvědčeni, že celý text je jen komplikací romantiky a slovanské mytologie. Právě v této chvíli přišel Stich s interpretací, která vyzdvihla českost libreta a práci se zvukomalebností češtiny samotné a její typická barokních „ou“ a provázanost s řečí máchovskou.

Až si člověk plný nadšení z těchto krásných a přitom pokorných objevů posteske nad tím, jak málo času věnuje poznávání své kulturní minulosti v takových nuancích jako prof. Stich.

Sobotecký limerick

Denisa Vostrá, třetí oceněná v kategorii Próza v literární soutěži Šrámkovy Sobotky, poskytla před časem pro jistý pražský literární kabaret (který má pod palcem H. Kofránková) sbírku limericků „Jedna paní povídala“ z pozůstalosti své matky Aleny Vostré. Nemůžeme jim odolat, a tak jsme se rozhodli podělit se s vámi o několik z nich. Zároveň jsme se nechali inspirovat a vyhlašujeme **Soutěž o nejlepší SOBOTECKÝ limerick**.

Aby bylo jasno: limerick je pětiveršové říkadlo původem z Irska (pojmenované podle irského města). Rýmuje se podle vzorce aabb, přičemž poslední verš bývá variací prvního, který obsahuje nějaké lokální určení (například název města). Své sobotecké limericky můžete odevzdat přímo v redakci (v dětském oddělení knihovny). Nejlepší zveřejníme ve Splavu!

A teď již zmíněné limericky Aleny Vostré:

Bylinárka ze Škvorce
sbírá kořen puškorce.
V létě u rybníka pučel,
sušený má jiný účel.
(Jaký, nechme v závorce.)

Maliř z Odolena Vody
kráčí směrem od hospody.
Strčí kytku do vázy
a věrně ji zobrazi.
Nenadělá příliš škody.

Pilná žena ze Strašecí¹
stihne dělat spoustu věcí:
plete, mete, vzpírá činku
bez potřeby odpočinku.
Navrch si dá dvě tři deci.

Muž z velkého Záhoří
nabílí i namoří.
Je to mistr lakýnický.
Než se dá do práce, vždycky
dlouze o tom hovoří.

Děd z Tekovské Trstěně
chtěl mít obraz na stěně.
Rámem šmátrá, kde je skoba,
zřítili se k zemi oba.
Obraz pozbyl na ceně.

Jedni a ti druzí

Pokud jste (stejně jako my) navštívili představení nejstarší skupiny Dětského divadelního studia „Jedni a ti druzí“ v očekávání ospale spořádané recitace veršů dnes již uznávaného klasika, pravděpodobně sdílíte i naše „zklamání“ - představení překypovalo energií. Misto suché deklamací se rozpoutalo kabaretní vystoupení plné zpěvu, tance a výstupů (na štafle).

Celé představení v režii M. Pospíšilové se vyznačovalo velice nápaditou dramaturgií, která sice občas vyzněla poněkud samoúčelně, ale ve většině případů s lehkostí přemosťovala mezery mezi jednotlivými výstupy a úspěšně propojila pásmo veršů v jednotný celek s několika tématickými oddíly. První část byla věnována Prevértovu zvěřinci. Ze známých básní o dromedárech, oslech, šnecích, rypouších sloních, pštrosech a jiném ptactvu se stala často značně expresivní minidramata, využívající ve velké míře pohybových schopností souboru (pohybová spolupráce V. Pospíšilová).

Účinkujících bylo na pódiu skutečně nemálo a tohoto faktu, který se někdy stává kamenem úrazu nejednoho představení, plně využili. Sborová vystoupení patřila k tomu nejsilnějšímu, co členové Dětského divadelního studia předvedli. Kompozice se rychle proměňovala, mnohohlasé dialogy mezi herci se střídaly s básněmi adresovanými divákům. Pokusy o vtažení diváka do děje, ať už prostřednictvím smíšlivého pohlazení, pobídky či přímo rozkazů vykřikovaných fortissimo do publika, byly jedním z výrazných motivů celého představení. Misty možná tyto duely recitátor-posluchač ustrnuly na příliš mechanickém podání, ale většinou již následující chvíle přinášela nečekaný zlom v ději, tempu, osobách a obsazení. Rytmus vystoupení byl skutečně strhující. Sympatické bylo rovněž odhodlání a sebedůvěra, s níž se účinkující pouštěli do tanečních kreací, a která také pomáhala překlenout místa, jež by při menším nasazení hrozila sklonznot k variacím na spartakiádní cvičení. Bylo patrné, že účinkující jejich hra s textem, intelligentní a naivní zároveň, zcela v Prevértově stylu, prostě baví.

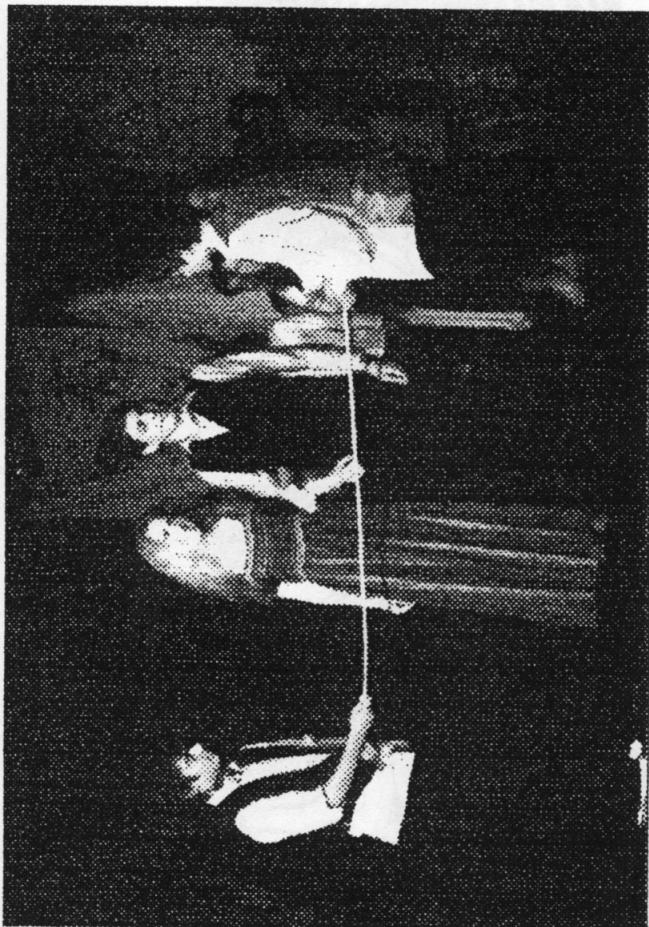
O něco bezradněji zato působila část písma věnovaná básním milostným. Zaznávaly patosem a vášněmi, které v podání šestnáctiletých interpretů zněly trochu nevěrohodně. Objevila se také výrazová klišé, podporovaná užitím zcela zbytečných „romantických“ rekvizit, například poněkud kýčovité vlající draperie.

Největším zážitkem byly skvěle zapívané verše J. Prevérta (hudba J. Cerha). Na závěr představení předvedl soubor ještě brillantní drobnou trojaktovku s názvem Žirafi opera. Skrze žirafi zpěv a běsnění mouchy tse-tse dospěli pak účinkující s neumlděvající energií k zaslouženému dlouhotrvajícímu potlesku.

Poznámka ke včerejší vernisáži

Kritizovat výstavy malířů spjatých s nějakým konkrétním místem je vždy ošemetné. Jejich funkce totiž není jen a pouze umělecká, jsou navíc těmi, kdo v nejtěžších časech berou na sebe jho kultury a pomáhají ji v těchto dobách přežít. Přes úctu, kterou chovám k tomuto nelehkému úkolu, je mou povinností naplnit význam slova kritika její skutkovou podstatou.

Mádl, absolvent akademie, je dobrým odchovancem umělců moderny, nicméně jeho projevu chybí jejich naléhavost, expresivita podmíněná vnitřní potřebou tvořit se mění v technicky perfektně zvládnutou manýru. Například obrazy závislé na Renoirovi si ponechávají pouze povrchní aspekty tvorby tohoto význačného impresionisty, ale nepřidávají nic nového. Kolem Mádlových obrazů projdete, aniž byste druhý den dokázali některý z nich popsat. Portréty básníků ani zátiší nemají v sobě nic, co by nějak přesahovalo je samé a vyčinávalo směrem k místu, kde se estetický zážitek láme v zážitek umělecký. Přesto však nejsou bezcenné, neboť Mádlova tvorba představuje příspěvek do fondu řemeslně poctivých děl, která přes svou nepůvodnost obohacují šíři kulturního spektra v malířově působišti a vytvářejí prostředí, jež svým důrazem na tradici buduje základy pro vnímání umění v jeho nejobecnější podobě.

Herci Dětského divadelního studia v představení „Jedni a ti druzi“.

**Máchova Nocturna
(ohlasy)**

Marinka (krátké - a -!) pro mne počtvrté! (vlastně jsem ani nevěděla, jestli setrvám). Slyšela jsem ji poprvé ve Fredově přednesu před lety patnácti (?) a od té doby ještě dvakrát, vždy mě osloivila*. Dusný večer, mnoho lidí, těžko se dýchá. Zázrak: zážitek se opakoval. Možná nějaké nuance - vsuvka "krkonošská" byla dnes bez napětí (Fred bojoval se silici bouří za okny, to ovšem nebudí omluvou) - příběh Marinčin znova oslovoval, starý jazyk zvládnut perfektně (zpřehledňovat Máchovy věty je úkol přetěžký). Vždy znova mě fascinují "stříhy" - z kanálu do salonu a zpět. Nejsem z diváků neobjektivnějších - ale: počtvrté potěšena.

Hana Kofránková

*) To znamená, že na příslušných místech zaslzím.

Alfréd Strejček zvládnul jazykovou rovinu takřka virtuosním způsobem. Avšak poněkud mi unikla epická linie. Nicméně se domnívám, že to byl jeden z velkých zážitků "češtiny hudební". Zvláštní ocenění zaslhuje schopnost okamžité "prostorové improvizace" (v sále sobotecké spořitelny úkol nelehký). Mácha je pro mne vlastně typ morrisonovský a hlavně nemám rád akademie, ať žijeme ve svých spořádaných domovech oddaně stojících v erekcích ducha!

Jiří Šlupka Svérák

Na pořadu "Máchovská nocturna" jsem si uvědomila, že pokaždé obdivuji Alfréda Strejčka pro jeho neuvěřitelnou schopnost sypat zpaměti i ty nejdelení, nejtěžší a od současného jazyka vzdálené texty, a přitom vtáhnout posluchače do děje, držet si ho a dovést ho k vydechnutí teprve na konci příběhu. Alfréd Strejček patří k Šrámkovým Sobotkám a jeho vystoupení vyzní vždy jako odpovědně připravený pořad, který neovlivní ani šílené vedro (nebo hromy a blesky...). Pociťovala jsem radost z dokonalého zvládnutí Máchova jazyka a způsobu, jakým zpřehlednil jednotlivé části příběhu a dlouhé - až krkolomné věty. Uvěřila jsem mu příběh, Máchu...

Draga Zlatníková

Jan Hus

Narodil se někdy před rokem 1371 v Husinci v jižních Čechách. Studoval na pražské univerzitě, kde se stal roku 1396 mistrem. Roku 1400 byl vyšvěcen na kněze a působil na fakultě svobodných umění. Po roce 1402 se také stal kazatelem v Betlémské kapli. V roce 1409 byl jedním z iniciátorů tzv. Kutnohorského dekretu, měnícího poměr hlasů na univerzitě ve prospěch Čechů. V roce 1410 nařídil vyhlásit klášter, ale s podporou panovníka Václava IV. mohl dál kázat a působit v Praze. K nedorozumění s králem došlo roku 1412, kdy Hus kázal proti odpuštění. V roce 1414 odjel Hus z Čech na koncil do Konstancie. Měl ochranný glejt od římského krále Zikmunda, ale přesto ho v Kostnici uvěznili a posléze jako kacíte odsoudili. Dne 6. července 1415 byl Jan Hus v Kostnici upálen.

DE ECCLESIA

... a přichyl ucho své

(15.2. 1368 - 9.12. 1437) byl mladším bratrem českého krále Václava IV. V roce 1385 se oženil s Marií Uherškou a o dva roky později se stal uheršským králem. Od konce 14. století stále častěji zasahoval dovnitropoličkého vývoje v českých zemích. V roce 1411 byl Zikmund zvolen římským králem. Usiloval o obnovení jednoty církve, a proto se zúčastnil aktivně také koncilu v Kostnici. To, že nezabránil osouzení a popravě Jana Husa, mu zneprátelel věšinu českého obyvatelstva. (z knihy Petra Klučiny České země v době husitské)

Zikmund Lucemburský